

8. Пуліна Т. В., Тесленок І. М., Носов М. П. Проблеми та перспективи розвитку бізнес-інкубаторів в Україні як інноваційної організаційної структури. - Ефективна економіка. - 2019. - № 12. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://economy.nauka.com.ua/pdf/12_2019/7.pdf.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю.Ю.*

Новоқцонов Д. В.,
здобувач кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО СТАЛЕ КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ЛІСОВИМИ ДІЛЯНКАМИ

Площа українських лісів щороку зменшується. Сумарне скорочення загальної площі лісів виступає наслідком загрозливих тенденцій, які зачіпають різні типи лісів і регіони держави. У більшості регіонів спостерігається стабільне скорочення площі природних лісів, в тому числі корінних і вторинних. Особливе занепокоєння викликає втрата корінних лісів, які є незамінною базою для підтримки біорізноманіття. Лісопосадки також виконують функції по відновленню земель і наданню таких екосистемних послуг, як скорочення ерозії і захист від повеней [2, с. 16]. Особливо небезпечним явищем для суспільства сьогодні є вирубка лісів у Карпатському регіоні. Саме вона спричиняє не лише знищення біорізноманіття, зміну клімату, але й негативно впливає на стан охорони земельних ресурсів, зокрема, може спричинити необхідність переведення земель до інших категорій.

Проектом Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року передбачалося збільшення лісистості території шляхом розширення робіт з лісорозведення, в тому числі за рахунок земель запасу та самозалісених земель, нарощування ресурсного й

екологічного потенціалу лісів. Її завданням було визначено посилення стійкості лісових екосистем до негативних факторів навколишнього природного середовища, зростаючого антропогенного навантаження, зміни клімату; охорона лісів від самовільних рубок та інших лісопорушень. Втім, цей нормативно-правовий акт не було прийнято, що наразі вкрай негативно позначається на стані вирішення даної проблеми.

Одним із пріоритетів державної земельної та екологічної політики України має стати стале земле- та лісокористування, які є взаємопов'язаними явищами. Таке правове явище як стале користування земельними лісовими ділянками потребує всебічного правового аналізу та окремого дослідження. Стале землекористування як юридична категорія у чинному законодавстві трактується як використання земель, що визначається тривалим користуванням земельною ділянкою без зміни її цільового призначення, погіршення її якісних характеристик та забезпечує оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій територій (ст. 1 Закону України «Про землеустрій»). Земельна лісова ділянка як правова категорія визначається як земельна ділянка лісового фонду України з визначеними межами, яка надається або вилучається у землекористувача чи власника земельної ділянки для ведення лісового господарства або інших суспільних потреб відповідно до земельного законодавства (ст. 1 Лісового кодексу України). Практика сталого використання земельних і лісових ресурсів в Україні вже має правові передумови і наразі лише формується. Така практика має спиратися, передусім, на міжнародний правовий досвід, зокрема, відповідні принципи.

Слід зауважити, що існує ціла низка міжнародних документів і стандартів, які впливають на методи сталого управління лісами та земельними ресурсами. Деякі з них присвячені екологічному виміру управління лісами, як, наприклад, три прийняті в Ріо-де-Жанейро конвенції – Рамкова конвенція ООН про зміну клімату, Конвенція ООН про біологічне різноманіття і Конвенція ООН по боротьбі з опустелюванням. Інші міжнародні акти стосуються міжнародних прав людини, зокрема, права на достатнє харчування. Третя група міжнародно-правових документів безпосередньо зачіпає управління лісами, серед них виокремлюються

Принципи ООН щодо лісів 1992 року і Добровільні керівні принципи відповідального регулювання питань володіння і користування земельними, рибними і лісовими ресурсами в контексті національної продовольчої безпеки. Так, відповідно до положень останнього документу, держави повинні прагнути забезпечувати відповідальне регулювання питань володіння і користування, так як земельні, рибні та лісові ресурси мають центральне значення для реалізації прав людини, продовольчої безпеки, ліквідації бідності, підтримки стійких джерел засобів існування, соціальної стабільності, забезпечення житлом, розвитку сільських територій і соціально-економічного розвитку. Всім сторонам слід визнати, що жодна форма володіння і користування, включаючи приватну власність, не носить абсолютного характеру. Всі права володіння і користування обмежені правами інших осіб і необхідними в суспільних цілях заходами, що здійснюються державою. Такі заходи слід визначати законодавчим шляхом, виключно на загальносуспільне благо, включаючи питання щодо охорони навколишнього середовища та згідно із зобов'язаннями держави у сфері прав людини. Відомо, що права володіння та користування супроводжуються відповідними зобов'язаннями. Всі особи зобов'язані поважати інтереси довгострокової охорони та сталого використання земельних, рибних і лісових ресурсів [1, с. 6].

Відповідно до ч. 1 ст. 183 Земельного кодексу України основним завданням землеустрою, поміж іншого, виступає реалізація політики держави щодо науково обґрунтованого перерозподілу земель, формування раціональної системи землеволодіння і землекористувань з усуненням недоліків у розташуванні земель, створення екологічно сталих ландшафтів і агросистем. Виконання цього завдання стане можливим за наявності дієвого правового механізму реалізації земельної політики стосовно сталого землекористування. Основними складовими цього механізму виступають:

- а) правова регламентація суспільних відносин у сфері сталого користування земельними лісовими ділянками, закріплення принципу сталого землекористування у Земельному кодексі України;
- б) запровадження заборони на зміну цільового призначення земель лісогосподарського призначення, наприклад, на 30 років з метою відновлення лісових ресурсів України;
- в) посилення юридичної

відповідальності за незаконну вирубку, підпал лісів та інші дії, що можуть спричинити знищення лісового фонду України та нанести шкоду відповідним земельним ділянкам.

Список використаних джерел:

1. Добровольные руководящие принципы ответственного регулирования вопросов владения и пользования земельными, рыбными и лесными ресурсами в контексте национальной продовольственной безопасности. Продовольственная и Сельскохозяйственная Организация Объединённых Наций. Рим, 2013. URL: <http://www.fao.org/3/i2801r/i2801r.pdf> (дата обращения: 10.11.2020).

2. Устойчивое развитие лесного хозяйства в интересах продовольственной безопасности и питания: доклад группы экспертов высокого уровня по вопросам продовольственной безопасности и питания, сентябрь 2017 года. URL: <http://www.fao.org/3/a-i7395r.pdf> (дата обращения: 10.11.2020).

*Науковий керівник: доктор юридичних наук,
професор Шульга М. В.*

***Окара А. О.,**
студентка 1 групи 4 курсу
Інституту підготовки кадрів для
органів юстиції України*

ОГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТРИМУВАННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Аналізуючи фактори розвитку сектору органічного виробництва в Україні, необхідно відзначити, що в цілому період його виникнення та становлення припадає на час, що був задовго до запровадження нормативно-правового регулювання цього явища, і лише в 2013 році було прийнято Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» спрямований на врегулювання даного питання. На сьогодні, на